

19. juni 2008

Forsvaret: Nedturen fortsetter

Stortingets behandling av langtidsproposisjonen om Forsvaret bærer bud om stor innsikt, men manglende politisk vilje til å stoppe nedbyggingen.

Pessimistene fikk rett, og vi tok feil som mente å se et trendskifte i St.prp.nr. 48 og de påfølgende politiske forklaringene fra Forsvardepartementet, se Tjodareik 29. mars og 9. april. Det lyktes ikke å komme frem til et bredt politisk forlik om struktur og budsjетtrammer, og vi står overfor en videreføring av de gamle syndene: Den avgjørende forutsetningen for å stoppe nedbyggingen, at Forsvaret må gis full kompensasjon for de eksternt drevne kostnadsøkningene, er ikke blitt politisk bekreftet. Videre har Stortinget vedtatt videreføringen av SKJOLD-klassen og diverse andre, mindre påplussinger av strukturen som gir økede utgifter på omkring 800 mill. kr. Dekningen er imidlertid uklar: Det er et mål at budsjettene skal økes (reelt) med 800 mill. i løpet av langtidsperioden. Altså: Utgiftene nå, dekning kanskje senere, etter neste stortingsvalg. Opplegget fører til strakstiltak for 2009 og 2010: Utilstrekkelig aktivitet for å opprettholde det meget reduserte forsvaret vi nå har. Dette omtales politisk som kortidskrisen, som stortingsbehandlingen ikke viser noen vei ut av.

Hvis kortidskrisen er problematisk, er det verre at den mest sannsynlig er ledd i en videreføring av langtidskrisen. Årsaken ligger primært i tre forhold: at de tidligere avgitte løftene om priskompensasjon neppe blir innfridd, at opplegget for håndteringen av den eksisterende underbudsjetteringen ("etterslepet") på ca 2,6 mrd. kr. ikke er realistisk, og endelig at de fulle eierskapskostnadene for å bringe og holde fregattene og SKJOLD-klassen i operativ tjeneste trolig er sterkt undervurdert. Det siste skal ikke klandres Stortinget. I sum, en ytterst alvorlig situasjon for Forsvaret, med en klar risiko for nedleggelse av Hæren, Tjodareik 26. april.

Resultatet er skuffende på bakgrunn av den omfattende og gode prosessen frem til vedtakene. Forsvarspolitiske utvalg (FPU) leverte en politisk omforent innstilling, med en tydelig virkelighetsbeskrivelse og klare valg for Forsvarets funksjoner og struktur. Proposisjonen ble mer ordrik, men beholdt FPU's linje. Imidlertid var proposisjonen uklar og utilstrekkelig i behandlingen av de økonomiske forutsetningene. Forsvarskomiteén i Stortinget leverte en mønstergyldig innstilling. Den speiler en solid virkelighetsforståelse, og til forskjell fra proposisjonen gir den en

grundig vurdering av viktige forutsetninger, spesielt de økonomiske. Komitéens leder Jan Petersen tilskrives æren for dette. Men forståelsen til tross nådde man altså ikke frem til en enighet om handling i pakt med forståelsen. Har den lange prosessen vært bortkastet? I øyeblikket kan det se slik ut. Tiden vil vise om innsikten kan modnes til vilje til handling, etter hvert som rapportene om forfall – eller "manglende måloppfyllelse" - i Forsvaret kommer inn.

ƒ